

[Udenrigsministeren.]

dent har Samarbejdet i Genève mellem de tre Stater været saa udpræget og omfattende, som det var paa Delegeretmødet i September: Jeg tilføjer, at dette Samarbejde, saa tidt Mulighed frembød sig, har været udstrakt ogsaa til andre Stater, hvor lignende Synspunkter raader, og jeg lægger megen Vægt paa, at dette vedblivende vil være Tilfældet.

Men det er jo muligt, at det ærede Medlem navnlig har taget Sigte paa noget andet. Det maa jeg efter Sammenhængen i hans Udtalelser nærmest tro. Han synes at have tænkt paa en Forhandling om en Art Fællesskab i Militærordningen, en vis Ensartethed i de tre Landes Militærvæsen. Hvis det er paa noget saadant, han har tænkt, vil jeg aabent svare, at jeg ikke er i Stand til at se, hvad der skulde opnaas ved Forhandling derom. Jeg skal ikke her komme ind paa de Stemninger, som saadan Forhandling muligvis kunde vække i andre Lande. Jeg ser ogsaa bort fra, at hvis Medlemmer baade af Regering og af Rigsdag skulde være med, som han forudsatte, vilde — jeg tør i alt Fald sige det om Danmarks Repræsentanter — disse møde som en broget Skare med meget forskellige Meninger, meget forskellig Indstilling. Men afgørende er det, at de tre Landes geografiske Forhold, militære Muligheder og de militære Opgaver, der kan tænkes for dem, er saa dybt forskellige, at det ikke er til at se, hvorledes der skulde være en eller anden Art Militærfællesskab mellem dem. Folkeforbundspagten saa rigtige og kloge Understregning af den afgørende Forskellighed i de enkelte Landes geografiske og militærpolitiske Forhold gælder i fuldt Omfang ogsaa disse tre Lande. Ubønhørlige Kendsgerninger bevirker nu en Gang, at de tre nordiske Stater, hvis nogen af dem angribes, ikke er i Stand til at bringe hinanden militær Hjælp. De Kendsgerninger, der her har været og er afgørende, er forstærkede, ikke svækkede ved den Udvikling, der er foregaaet, efterhaanden som Aarene gik. Jeg er overbevist om, at dette ogsaa fuldt ud forstaas i de andre nordiske Lande. Det er baade det ærligste og det klogeste at se den Sandhed i Øjnene, at hvis noget af de tre nordiske Lande bygger sin Politik paa Forestillinger om, at de andre nordiske Lande kan yde dem militær Hjælp mod Fæder, som i en eller anden Situation maatte true dem, da bygger det paa Illusioner, farlige Illusioner, som i givet Tilfælde kan blive højest skadelige og faretruende, som de har været det før. Noget helt andet er, at Samfølelsen mellem de

nordiske Folk, den nu overalt udbredte Overbevisning om, at mellem disse tre Lande kan ingen Tanke komme frem om Magt-anvendelse mod hinanden, det økonomiske Samarbejde mellem dem, ensartede Neutralitetsregler og Neutralitetspolitik, alt dette kan have den største Værdi, baade under rolige Forhold og navnlig i urolige Tider. Paa denne Vis styrkedes og betryggedes i Verdenskrigens Aar de tre Landes Stilling i høj Grad, og skulde nye Vanskeligheder komme, har vi Ret til at haabe, at Fællesfølelsen mellem de tre Folk paa tilsvarende Maade vil faa en nyttig Betydning. Vi for vort Vedkommende er rede til at medvirke til alt, hvad der kan tilrettelægges og forberede saadant Samarbejde svarende til det, vi havde i Krigens Aar.

Det ærede Medlem Hr. Christmas-Møller lagde i øvrigt i første Række Vægt paa at paavise en Uoverensstemmelse mellem Udtalelser i dette Efteraar og tidligere Udtalelser med Hensyn til den planlagte Ordning af Danmarks Militærvæsen. Det var den samme Bestræbelse, som den ærede Ordfører for Venstre, det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal, i saa høj Grad lagde Vægt paa, men jeg har vel Lov til at sige, at af de to Talere var det den ærede Ordfører for det konservative Folkeparti, som bestræbte sig for at bygge en Argumentation op, hvorimod det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal væsentligt holdt sig til at fremsætte Paastande. Jeg tror derfor, at naar jeg svarer den ærede Ordfører for det konservative Folkeparti, vil jeg dermed ogsaa have svaret den ærede Ordfører for Venstre.

Overfor det ærede Medlem Hr. Christmas Møller har jeg først Grund til paa et bestemt Punkt at udtale min Anerkendelse. Det ærede Medlem vendte sig til de hyppigt gentagne Sætninger om mine Udtalelser om Muligheden for en Verdenskrig fra Aarene før 1914. Det ærede Medlem erkendte, at de Udtalelser, man fra konservativ Side og fra Venstres Side utrættet og ihærdigt tillægger mig, har jeg ikke brugt, medens det ærede Medlem derimod sagde, at Pressen havde givet et saadant Indtryk, at Folk var kommet til at tro, jeg havde sagt saadant noget.

Jeg for min Del tror, at den Presse, der har givet nogle Mennesker dette Indtryk, fortrinsvis har været den konservative og Venstres Presse i senere Tider; men ganske bortset derfra staar jo selve Kendsgerningen fast, som den nu er erkendt — jeg tror ogsaa vedtilligere Lejlighed af det ærede Medlem —, og jeg haaber da, at det ærede Medlem med den Flid, Energi og Veltalenhed, hvorefter han